

УДК 330.341.1

Володимир Марченко (Україна)

JEL classification: L2, O32, O33, E27

Володимир МАРЧЕНКО

аспірант,
кафедра менеджменту і адміністрування,
Криворізький національний університет,
Україна

E-mail: kvormet2104@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-2620-7232>

© Володимир Марченко, 2019

Отримано: 25.02.2019 р.

Прорецензовано: 10.03.2019 р.

Рекомендовано до друку: 27.03.2019 р.

Опубліковано: 29.03.2019 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

У статті наведено результати дослідження окремих аспектів процесу комплексного оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства на основі методології багатоцільового аналізу ситуацій прийняття управлінських рішень за умов невизначеності, конфліктності й ризику. Сформовано відповідну систему узагальнених і часткових показників функціонування підприємства, які впливають на рівень його інноваційного розвитку, що містить 1) підсистему показників узагальненого оцінювання стану організаційно-технічного й економічного розвитку підприємства; 2) підсистему результативних якісних показників оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

Для здійснення аналізу впливу факторів на результати інноваційної діяльності підприємства обрано модифікований сукупний критерій рейтингового оцінювання, в основу якого покладено середнє геометричне значення деталізованих показників. Зазначене дозволяє отримати інтегровані оцінки рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства, зменшуючи негативний вплив нівелювання окремих показників, значення яких випадають із загальної тенденції перебігу досліджуваних процесів. Встановлено, що рекомендованим до використання в процесі комплексного оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства середнім геометричним значенням деталізованих показників, що характеризують ситуації прийняття інноваційних рішень, притаманна властивість урахування антагонізму економічного середовища. Таким чином, певною мірою досягається можливість урахувати постійний загальний вплив конкурентного середовища підприємства.

З метою здійснення поглибленого дослідження оцінок рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком та інноваційною діяльністю підприємства загалом сформована структурна схема побудови функціоналу оцінювання інтегрального показника формалізованої ситуації прийняття інноваційних рішень. Розроблено принципову схему оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства, згідно з якою дослідження проводяться за окремими ключовими етапами: моніторинг ключових часткових показників функціонування підприємства, що впливають на кінцеві результати інноваційної діяльності; оцінювання організаційно-технічного рівня розвитку продуктивних сил підприємства; інтегральна оцінка рівня забезпеченості та ефективності стратегічного управління інноваційною діяльністю; комплексна інтегральна оцінка рівня ефективності забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. При цьому, як пріоритетний індикатор щодо оцінювання ситуації прийняття інноваційних рішень обрано значення показника «запас фінансової міцності».

Марченко В. Інтегральна оцінка рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. № 1. С. 149-155.

Ключові слова: стратегічне управління; інноваційна діяльність; інноваційний розвиток; невизначеність; конфліктність; ризик; інтегральна оцінка

Volodymyr Marchenko (Ukraine)

UDC 330.341.1

JEL classification: L2, O32, O33, E27

Volodymyr MARCHENKO

PhD Student,

Department of Management and Administration,

Kyryv Rih National University, Ukraine

E-mail: kvormet2104@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-2620-7232>

© Volodymyr Marchenko, 2019

Received: 25.02.2019

Revised: 10.03.2019

Accepted: 27.03.2019

Online publication date: 29.03.2019

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

INTEGRAL ASSESSMENT OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SUPPORT LEVEL OF THE ENTERPRISE INNOVATIVE DEVELOPMENT

Abstract

The article presents the results of research of separate aspects of the process of complex assessment of the strategic management level of the enterprise innovative development on the basis of the methodology of multi-purpose analysis of the situations of making managerial decisions in conditions of uncertainty, conflict and risk. An appropriate system of generalized and partial indicators of the functioning of the enterprise, which influence the level of its innovation development, is formed. It includes: 1) a subsystem of the indicators of a generalized assessment of the state of organizational, technical and economic development of the enterprise; 2) a subsystem of effective quality indicators for assessing the level of strategic management of innovative development of the enterprise.

In order to carry out the analysis of the factors impact on the results of the innovation activity of the enterprise, a modified aggregate rating criterion is chosen. It is based on the average geometric value of the detailed indicators. The above-mentioned facts allow obtaining integrated assessments of the level of strategic management of innovative development of the enterprise by reducing the negative impact of the levelling of individual indicators, the values of which fall out of the general trend of the studied processes. It is noted that the property of taking into account the antagonism of the economic environment is inherent in the recommended for use in the process of integrated assessment of the level of strategic management of innovative development of the enterprise by the average geometric meanings of the detailed indicators that characterize the situation of making innovative decisions. Thus, to some extent, it is possible to take into account the continuous overall impact of the competitive environment of the enterprise.

In order to carry out an in-depth study of assessments of the level of strategic management of innovation development and innovative activity of the enterprise as a whole, a structural diagram of construction of a functional of estimating the integral indicator of the formalized situation of making innovative decisions is formed. The basic scheme of estimation of the level of strategic management of innovation development of the enterprise is developed. According to this scheme, we have determined the key stages of the research. They are the monitoring of key partial performance indicators of an enterprise, which affect the final results of innovation activity; the assessment of the organizational and technical level of development of productive forces of the enterprise; the integral assessment of the level of security and effectiveness of strategic management of innovation activities; the integrated assessment of the level of effectiveness of strategic management of innovative development of the enterprise. The indicator "stock of financial strength" has been determined as a priority indicator in assessing the situation of the adoption of innovative solutions.

Marchenko, V. (2019). Integral assessment of the strategic management support level of the enterprise innovative development. *Economic analysis*, 29 (1), 149-155.

Keywords: strategic management; innovation activity; innovation development; uncertainty; conflict; risk; integral assessment

Вступ

Актуальність управління інноваційною діяльністю підприємств у ринковій економіці перш за все обумовлена необхідністю забезпечення їх конкурентоспроможності та підвищення іміджу у сфері потенційного сегмента споживача. При цьому безумовно інноваційна діяльність є основою прогресивного розвитку підприємства, в контексті якого мається на увазі його діяльність щодо оновлення технологічних процесів, створення та реалізації інноваційної продукції на основі доведення науково-технічних ідей до практичного результату.

Бажані характеристики виробничої системи підприємства, як правило, знаходяться у протиріччі з умовами її ефективності. Так вони вимагають розвитку диференційованих локальних виробничих можливостей, замість їх об'єднання, та створення резерву потужностей, замість зведення їх до мінімуму, і таке інше. Система управління виробничо-економічними процесами повинна бути адекватно гнучкою. Для цього необхідно постійно мати у своєму розпорядженні поточну інформацію про стан справ підприємства і про конкурентів, чітко і швидко вирішувати нагальні виробничо-економічні питання. Водночас зростаючий інтерес до посилення інноваційної діяльності підприємств обумовлює необхідність безперервного ініціювання та генерування нових ідей, створення сприятливих умов для розробки й виведення конкурентоспроможної інноваційної продукції на ринки потенційних споживачів. Проте конкурентні переваги інноваційної продукції не гарантують їй лідерство в довгостроковій перспективі.

Отже, щораз більше актуальним стає питання ефективного професійного управління інноваційною діяльністю підприємства, спрямованого на створення достатньо високого рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства на основі використання науково обґрунтованих методів комплексного інтегрованого оцінювання й прогнозування виробничо-економічних процесів.

Тенденціям та перспективам управління інноваційною діяльністю і розвитку стратегічних інноваційних процесів присвячено достатньо велику кількість наукових досліджень і публікацій, де висвітлені теоретико-методологічні засади інвестиційно-інноваційного менеджменту організацій. Зокрема, значну увагу звертають на проблеми гнучкості й адекватного реагування на глобальні зміни сучасного світового господарства; бізнес-адміністрування як складову системи управління підприємством; розробку, впровадження і реалізацію інвестиційно-інноваційних проектів [1, с. 49-51; 2, с. 50-53; 3, с. 91-99; 4; 5, с. 108-116]. Проте, на нашу думку, ще

існують окремі невирішені питання, що стосуються вдосконалення методології інтегрованого оцінювання й прогнозування рівня ефективності процесів забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

Мета та завдання статті

Метою статті є вдосконалення методичних підходів до оцінки рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства на основі фінансово-економічних показників суб'єкта господарювання.

Завданням статті є формування інструментарію оцінки рівня інноваційного стратегічного розвитку підприємства на основі побудови комплексного цільового функціоналу ключових фінансово-економічних показників з використанням критеріїв їх нормалізації в динаміці ретроспективного періоду.

Викладення основного матеріалу дослідження

Методологія формального представлення окремих характеристик інноваційної діяльності підприємств, з метою комплексного оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства передбачає використання інтегрального показника, який є функцією змінних, що характеризують як інноваційний потенціал самого підприємства, так і ринковий простір (регіональний, окремих країн і світовий), у якому підприємство здійснює свою інноваційну діяльність. Належне оцінювання кількісних значень такого показника та обґрунтування і прийняття відповідних управлінських рішень при формуванні та реалізації стратегії інноваційної діяльності є основним завданням забезпечення прогресивного гнучкого розвитку будь-якого підприємства в умовах постійних трансформацій конкурентного ринкового середовища.

Фактори, що впливають на інноваційну діяльність підприємства, слід класифікувати за групами, які об'єднуються в блоки відповідно до двох основних напрямків діяльності, що характеризують і формують інноваційну діяльність підприємства: адаптивність і мобільність підприємства у зовнішньому середовищі за умов невизначеності, конфліктності й ризику; стабільність функціонування відносно внутрішнього середовища.

На нашу думку, для оцінювання інтегрального показника формалізованої ситуації прийняття інноваційних рішень доцільно використовувати достатньо практичну й адекватну оцінку – модифікований сукупний критерій рейтингового оцінювання, в якому враховуються коефіцієнти вагомості кожного деталізованого показника [5, с. 112]:

$$R = \left(\frac{n}{2}\right) \cdot \left(\sqrt[n]{\prod_{i=1}^n k_i(1+a_i)}\right), \quad (1)$$

де R – кількісне значення інтегрального показника за модифікованим сукупним критерієм рейтингового оцінювання; k_i – ваговий коефіцієнт значущості i -ї функціональної складової (кількісної оцінки інтегрального показника); a_i – деталізовані показники рейтингової оцінки (за i -ю функціональною складовою (показником)); n – кількість функціональних складових (показників).

Обраний модифікований сукупний критерій рейтингового оцінювання, в основу якого покладено середнє геометричне значення деталізованих показників, дозволяє отримати інтегровані оцінки, зменшуючи вплив нівелювання окремих показників, значення яких випадають із загальної тенденції розвитку досліджуваних процесів. При цьому слід зазначити, що середньому геометричному значенню деталізованих показників притаманна властивість урахування антагонізму економічного середовища (середнє геометричне не перевищує середнього арифметичного), тобто певною мірою враховується вплив конкурентного середовища підприємства.

Узагальнена структурна схема побудови функціоналу оцінювання інтегрального показника формалізованої ситуації прийняття інноваційних рішень відповідно до чинників вирішення проблеми багатоцільової задачі (v – засіб нормалізації; u – співвідношення пріоритету; w – критерій згортки) зображена на рис. 1. При цьому нормалізація застосовується для переходу до зіставних шкал у значеннях функціоналів оцінювання (F).

Для отримання адекватних інтегральних показників комплексного оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства сформуємо відповідну систему узагальнених і часткових показників функціонування останнього, що впливають на рівень його інноваційного розвитку за умов невизначеності, конфліктності й ризику [6, с. 42-48]. Система показників комплексного оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства містить дві функціонально-цільові підсистеми показників (показників узагальненого оцінювання організаційно-технічного й економічного розвитку,

результативних якісних показників).

I. Підсистема показників узагальненого оцінювання стану організаційно-технічного й економічного розвитку підприємства.

1.1. Організаційно-технічний рівень розвитку продуктивних сил:

а) коефіцієнт зношення основних засобів;

б) коефіцієнт оновлення основних засобів;

в) фондодіддача;

г) коефіцієнт фінансового забезпечення розвитку продуктивних сил.

1.2. Обсяг беззбиткового виробництва.

1.3. Чистий дохід від реалізації продукції.

1.4. Собівартість.

II. Підсистема результативних якісних показників оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

2.1. Коефіцієнт рентабельності основних засобів.

2.2. Коефіцієнт рентабельності оборотних активів.

2.3. Економічна ефективність.

2.4. Запас фінансової міцності.

У нашому випадку маємо ситуацію прийняття стратегічних інноваційних рішень, згідно з якою, на відміну від традиційного підходу щодо оцінювання управлінських рішень відносно альтернативних варіантів з їх нормалізацією за станами економічного середовища, запропоновано будувати цільовий комплексний інтегрований функціонал ключових показників (параметрів) оцінки рівня інноваційного стратегічного розвитку підприємства з використанням критеріїв їх нормалізації в динаміці ретроспективного періоду (табл. 1). Це дає можливість при оцінюванні результатів формування та реалізації інноваційних стратегій підприємства отримувати як узагальнену комплексну їх оцінку, так і виокремити з неї значення рівня запасу фінансової міцності та ефективності діяльності підприємства.

Згідно з принциповою схемою (табл. 1) процес оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства здійснюється відповідно до таких етапів:

1. Моніторинг показників узагальненого оцінювання стану організаційно-технічного й економічного розвитку підприємства та результативних якісних показників оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

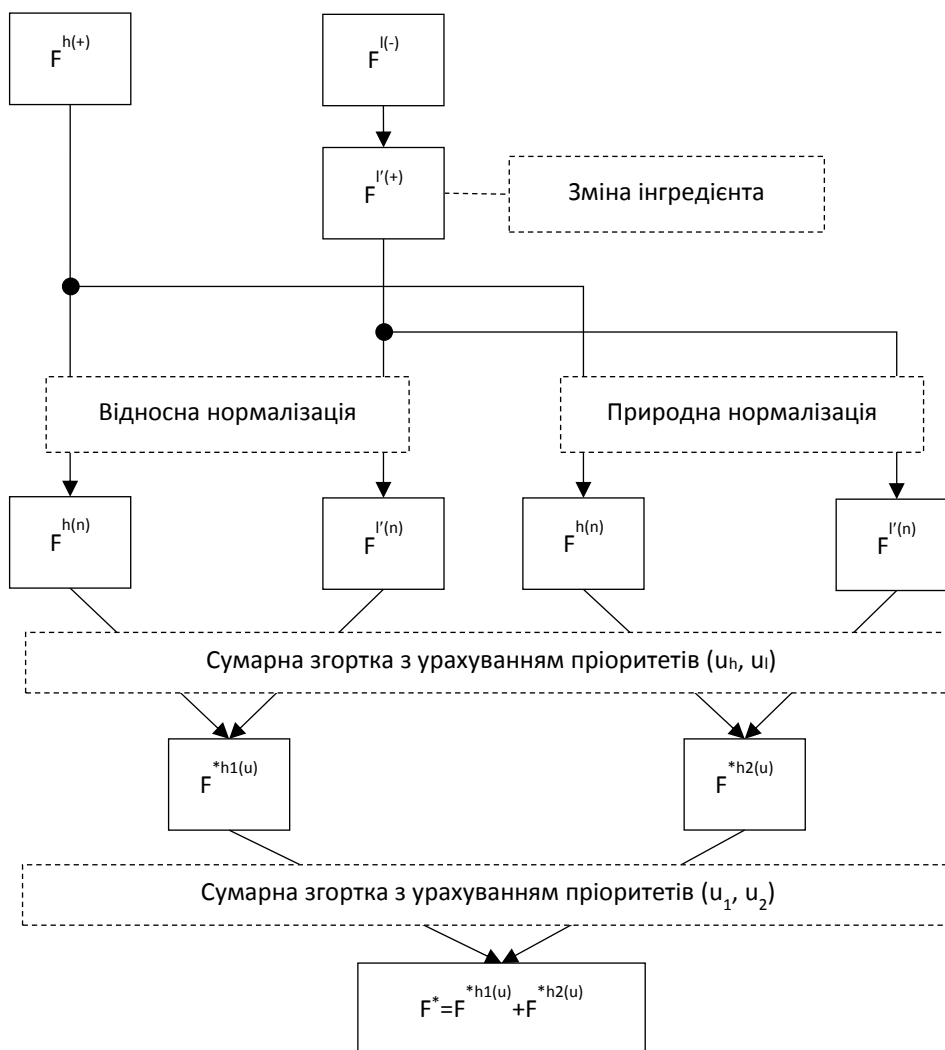

Рис. 1. Структурна схема побудови функціоналу оцінювання інтегрального показника формалізованої ситуації прийняття інноваційних рішень (F^*)

2. Оцінювання організаційно-технічного рівня розвитку продуктивних сил підприємства.

3. Інтегральна оцінка рівня забезпеченості стратегічного управління інноваційною діяльністю.

4. Інтегральна оцінка рівня ефективності забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

5. Комплексна інтегральна оцінка рівня ефективності забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

Окремо слід зазначити, що в процесі оцінювання й прогнозування рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства важливим є контроль запасу фінансової міцності, одного із ключових показників, які підприємство повинно враховувати при формуванні своєї стратегії. Зокрема, якщо підприємство має «достатній» запас фінансової міцності, то стратегія його розвитку може полягати в інвестуванні коштів у виробництво, в кадри, в освоєння нових ринків і нових видів продукції, в

інші види діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

В умовах трансформації господарських систем за умов нестабільності конкурентного ринкового середовища, різких кон'юктурних коливань у господарських системах усіх рівнів виникає низка проблемних задач, що стосуються насамперед посилення активізації інноваційної діяльності підприємств, яка є необхідною умовою ефективного розвитку всіх суб'єктів ринкових відносин, де їх виробничо-господарська діяльність заснована на економічній самостійності і незалежності. З огляду на вищесказане велике значення при вирішенні завдань, пов'язаних з активізацією інноваційної діяльності підприємства, має подальший розвиток методології та відповідних методичних підходів до отримання адекватних інтегральних показників комплексного оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

При цьому важливим питанням постає формування відповідної системи узагальнених і часткових показників функціонування підприємства, що впливають на рівень його інноваційного розвитку. Така система повинна містити дві функціонально-цільові підсистеми, а саме: підсистему показників узагальненого оцінювання організаційно-технічного й економічного розвитку підприємства та підсистему результативних якісних показників. На нашу думку, перспективою подальших досліджень у цьому напрямку є розробка й

удосконалення методичних підходів оцінювання якості показників функціонування підприємства, що впливають на рівень його інноваційного розвитку, зокрема таких, як: запас фінансової міцності, який слушно можна вважати одним із ключових результативних управлінських показників, що характеризує рівень забезпечення ефективного стратегічного управління інвестиціями в інноваційному розвитку підприємства; коефіцієнт фінансового забезпечення розвитку продуктивних сил та ін.

Таблиця 1. Принципова схема оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства

Вхідні показники	Періоди				Результативні показники	
	t_1	t_2	...	t_n		
<i>I. Підсистема показників узагальненого оцінювання стану організаційно-технічного й економічного розвитку підприємства</i>						
1. Коефіцієнт зношення основних засобів, частка од.	f_{11}	f_{12}	...	f_{1n}	Організаційно-технічний рівень розвитку продуктивних сил	Інтегральний показник оцінки рівня забезпеченості стратегічного управління інноваційною діяльністю
2. Коефіцієнт оновлення основних засобів, частка од.	f_{21}	f_{22}	...	f_{2n}		
3. Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача), частка од.	f_{31}	f_{32}	...	f_{3n}		
4. Коефіцієнт фінансового забезпечення розвитку продуктивних сил, тис. грн / чол.	f_{41}	f_{42}	...	f_{4n}		
5. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	f_{51}	f_{52}	...	f_{5n}	TR	
6. Собівартість, тис. грн	f_{61}	f_{62}	...	f_{6n}	$Соб$	
7. Обсяг беззбиткового виробництва, тис. грн	f_{71}	f_{72}	...	f_{7n}	P_B	
<i>II. Підсистема результативних якісних показників оцінювання рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства</i>						
8. Економічна ефективність, частка од.	q_{11}	q_{12}	...	q_{1n}	E	Інтегральний показник оцінки рівня ефективності
9. Запас фінансової міцності, частка од.	q_{21}	q_{22}	...	q_{2n}	$ЗФМ$	
10. Коефіцієнт рентабельності основних засобів, частка од.	q_{31}	q_{32}	...	q_{3n}	$Рос$	
11. Коефіцієнт рентабельності оборотних активів, частка од.	q_{41}	q_{42}	...	q_{4n}	$Рок$	

Примітка: $E = (TR - Соб) / Соб$; $ЗФМ = (TR - P_B) / TR$; $Рос = ЧП / ОЗ$; $Рок = ЧП \times 100 / ОК$; $ЧП$ – Чистий прибуток; $ОЗ$ – середньорічна вартість основних засобів = (Первісна вартість основних засобів_{пзп} + Первісна вартість основних засобів_{кзп}) / 2; $ОК$ – оборотні кошти; Коефіцієнт фінансового забезпечення розвитку продуктивних сил підприємства = (Вкладення у розвиток продуктивних сил підприємства / Чисельність персоналу підприємства).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Войнаренко М. П., Костюк О. М. Сутність та принципи бізнес-адміністрування на підприємствах. Економіка: реалії часу. 2013. № 4 (9). С. 49-51.
2. Крупельницька І. Г., Євась Т. В., Жукова О. А. Теоретичні аспекти бізнес-адміністрування як складової системи управління підприємством. Приазовський економічний вісник: Економіка та управління підприємствами. Класичний приватний університет, 2017. Випуск 3 (03). С. 50-53.

www.econa.org.ua

3. Афанасьев Е. В., Варавя Л. М., Афанасьев І. Є., Арутунян А. Р. Ситуаційний контроль і регулювання в діловому адмініструванні бізнес-процесів щодо управління потенціалом корпорацій. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2018. Том 28. № 2. С. 91-99.
4. Афанасьев Е. В., Афанасьев І. Є., Арутунян А. Р. Маркетинг та менеджмент інвестиційно-інноваційних проєктів у контексті стратегії просування продукції залізрудних підприємств. Ефективна економіка. 2017. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>
5. Варавя Л. М., Афанасьев Е. В., Арутунян А. Р. Комплексна інтегрована оцінка рівня ефективності корпоративного управління на основі фінансово-економічних показників підприємства. Актуальні проблеми сучасного менеджменту. 2018. С. 108-116.
6. Varava A. A., Harutyunyan A. R. Assessment of risks associated with strategic management information support. Причорноморські економічні студії. 2018. В. 31. С. 42-48.

REFERENCES

1. Voynarenko, M. P., & Kostyuk, O. M. (2013). Sutnist' ta pryntsyipy biznes-administruvannya na pidpryyemstvakh [The essence and principles of business administration at enterprises]. *Ekonomika: realiyi chasu – Economics: realities of time*, 4, (9), 49-51 [in Ukrainian].
2. Krupel'nyts'ka, I. H., & Yevas', T. V., & Zhukova, O. A. (2017). Teoretychni aspekty biznes-administruvannya yak skladovoyi systemy upravlinnya pidpryyemstvom [Theoretical aspects of business administration as a component of enterprise management system]. *Pryazovs'kyi ekonomichnyy visnyk: Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy – Priazovsky Economic Bulletin: Economics and Enterprise Management*, 3 (03), 50-53 [in Ukrainian].
3. Afanas'yev, Ye. V., & Varava, L. M., & Afanas'yev, I. Ye., & Arutyunyan, A. R. (2018). Sytuatsiynny kontrol' i rehulyuvannya v dilovomu administruvanni biznes-protsesiv shchodo upravlinnya potentsialom korporatsiy [Situational control and regulation in business administration of business processes in managing potential of corporations]. *Ekonomichnyy analiz – Economic analysis*, 28(2), 91-99 [in Ukrainian].
4. Afanas'yev, Ye. V., & Afanas'yev, I. Ye., & Arutyunyan, A. R. (2017). Marketynh ta menedzhment investytsiyno-innovatsiynnykh proektiv u konteksti stratehiyi prosuvannya produktsiyi zalizorudnykh pidpryyemstv [Marketing and management of investment and innovation projects in the context of the strategy of promoting the production of iron ore enterprises]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> [in Ukrainian].
5. Varava, L. M., & Afanas'yev, Ye. V., & Arutyunyan A. R. (2018). Kompleksna intehrovana otsinka rivnya efektyvnosti korporatyvnoho upravlinnya na osnovi finansovo-ekonomichnykh pokaznykiv pidpryyemstva [Integrated estimation of the level of efficiency of corporate governance on the basis of financial and economic indicators of the enterprise]. *Aktual'ni problemy suchasnoho menedzhmentu – Actual problems of modern management*, 108-116 [in Ukrainian].
6. Varava, A. A., & Harutyunyan, A. R. (2018). Assessment of risks associated with strategic management information support. *Prychornomors'ki ekonomichni studiyi – Black Sea Economic Studies*, 31, 42-48 [in Ukrainian].